

ERDÉLYI GAZDA

MEGJELENIK

minden pénteken
legalább egy iven
és az egyleti tagoknak
ingyen
küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 ft. félre 2 ftal fset-
hetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és érték küldemények az
ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ
(Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz)
a lap szellemi részét illető küldemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
(Gamauf Vilmos e. titkárhoz)
csimzendők.

AZ

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjszabályzat.

	1-1	1-3	1-6	1-12	1-24	1-52
széri hirdetéskor						
	ft	krft	krft	krft	krft	kr
1/16 lap	14	36	70	120	200	360
1/16 "	7	18	35	60	100	180
1/16 "	3	9	17	30	50	90
1/16 "	1	75	4	8	75	15
1/16 "	90	2	25	4	40	7
				7	50	12
				50	12	50

Nagyobb hirdetéseknek külön kedvezmények.
Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor
a hirdetés megjelenik.
A szíves megrendelésben világosan kérjük kitenni;
menyvi helyet igényel a beküldött mellékelt hirdetés
számára.
Hirdetéseket elfogadnak lapunk kiadó hivatala
és a r. k. Lyceum nyomda körponti irodája (főtér. Te-
leki Domokos-ház.) Mellékletek 5 o. é. fba számít-
tatnak.

Lapfelügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Aron, b. Huszár Sándor, Kodolányi Antal, Mina János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

A drótféregről.

Drótféreg — sodronyféreg, Drahtwurm — név alatt bizonyos bogaraknak, nevezetesen a szökcséreknek — Elater — álcáit értjük; s minthogy a szökcséreknek több faja van, magától értendő, hogy a különböző fajoknak különböző drótfégek felelnek meg. Az érdekesebb fajok következők: Elater obscurus, E. sputator, E. murinus, E. hämorrhoidalis, E. segetis. Ez utóbbi, t. i. E. segetis, melyet magyarul vetési szökcsérnek neveznek legtöbb gazdasági érdekekkel bír, a mennyiben ennek álcája azon, a gazdaközönség előtt leginkább ismert drótféreg, mely a vetésekben néha nagyobb szerű károkat okoz.

A vetési szökcsér — E. segetis — mint más szökcsérek is, torának alsó oldalán egy sajátságos szökőkészülékkel bír, melynek segítségével, ha előbb hátára fektettük, a levegőbe felugrani képes, s visszahullva lábaira áll. E bogár mintegy 4 1/2''' hosszú, egészben véve sárgásszürke színű, különösen ernyős virágokon röpdös, tavasszal párzik, petéit a földre, vagy a föld felületéhez közel eső tárgyakra rakja, kifejlődése azon átalakulási folyamatot mutatja, melyet a bogaragnál mint átalánost ismerünk; t. i. a petéből lesz álca, mely itt drótféregnek neveztetik, e drótféregnek nevezett álcából lesz báb, ebből pedig az ivarszervekkel bíró bogár. Ezen átalakulási folyamatához a vetési szökcsérnél 4—5 év kivántatik, mely időnek legnagyobb része az álcakorra esik, mert a

bábállapot csak néhány hetet vesz igénybe. Az álcák és bábok tartózkodási helye a földben van.

Ezen drótféreg 3 pár igen rövid lábbal bír, testhossza 9''' , szélessége a test minden részén körülbelül egyenlő, nevezetesen 1''' ; színezete barnássárga. Meglehet rajta különböztetni a fejet, melyen a rágó szervek vannak; a fej után következő 12 testszelvényt, melyek közül az 1-ső és 12-ik hosszabb, a 2-ik és 3-ik rövidebb a többinél. Az utolsó szelvény nemcsak hosszúsága által különbözik a többitől, hanem az által is, hogy hegyesen végződik s háti oldalán két feketeszínű pontszerű mélyedést visel. Ugyanezen szelvény alsó oldalán van az alfel is elhelyezve, mely kitolható és bevonható levén, a mászásnál segítségül szolgál. A szelvények háti oldalának közepvonalában egy sekély karcolásszerű barázda fut végig; s ezenkívül nagyító üveg segítségével mindenik szelvény végén, ezeknek egész szélességében apró hosszirányú karcolásszerű vonalkákat veszünk észre.

A drótféreg pusztítása különösen kora tavaszra s az ősznek Október és November hónapjaira esik; kártékonyására nézve fontos azon körülmény, hogy mint említém 4—5 évig él, s ez idő alatt folytonosan a földben tartózkodik. Élelme különböző növények gyökeréből áll, s ezenkívül a növény szárának alsó részét is megtámadja, szükség esetén korhadó növényi anyagokkal is táplálkozik. Káposzta, burgonya, saláta; de mindenek felett a pázsitfélék — gra-

mineae — ezek közt különösen a gabnaneműek u. m. buza, zab, rozs árpa vannak leginkább kitéve támadásainak, s ez utóbbiakban szokott érezhető károkat előidézni. Az általa megtámadott gabnanövény elfonnyad, a levelek megsárgulnak s végre a szár is elhal. Ha ily káros gabnaszárat a földből kihuzunk, az igen könnyen kijő; de rajta vagy semmi gyökere, vagy pedig csak gyökércsonkokat találunk, mint-hogy azok ketté vannak rágva. Ha közelebbről tekintünk egy ilyen kihuzott példányt; ugy tapasztaljuk, hogy a gyökércsonkok is részben el vannak száradva, s rajtuk néha a drótférget is meglelhetjük.

Nagyobbszerű károk, melyeket a rovarálcák okoztak, Svéd-Német és Franciaországból vannak feljegyezve; s voltak esetek, midőn a vetések fele miattuk tönkrejutott.

Trágyás föld, laza talaj, mély szántás kedvez ez álcák pusztításainak; valamint azon körülmény is, ha az elvetett magvak a földfelület alatt aránylag mélyen fekszenek, mert ez esetben a kikelő növény szárának nagyobb része fekszik a föld alatt.

Ez álcáknak is, mint minden élő lénynek, megvannak természetes ellenségei; melyek között igen jelentékeny szerepűek azon madarak, melyek őket különösen szántás alkalmával a földből kikapargatják s megeszik.

Dr. Szaniszló Albert.

Egy új burgonya-sorvetőgép.

(Eredeti tudósítás)

A májushó 5. 6. és 7-én Porosz-Sziléziában Boroszlón lefolyt XI. gépvásáron egy új burgonya (pityóka) sorvetőgép lön bemutatva, melyet gróf Münster konstruált és mely eredeti szerkezeténél fogva méltó feltűnést okozott.

A burgonya sorvető áll egy két kerekű mellső és egy ugyanoly hátsó állványból, ez utóbbi 36" széles és az elől rostélyzott, koporsófedél alaku, két részre osztott magszekerényt hordja. A magszekerény mindkét rekesztékébe — mellől a fenékhez igen közel kivágott circa 1' hosszú és 3" széles nyíláson át — egy-egy vasrudakból álló dob nyomul; mindkét dob közös tengelylyel bir, mely a balkerékről lánccal segítségével mozgattatik. A dobok forgásuk által a megfelelő rekesztékben levő gumókat a vetőkorongokra nyomják, melyek a dobokkal szemben a magszekerény hátsó oldalán levő nyílásokon áthatolnak a rekesztékekbe. Az öntött vas vetőkorongok — összesen kettő — átmérője 15" és 23 öböllel vannak ellátva, a magszekerényen kívül és hátul fekvő közös tengelyük a jobb kerékről fogas kerék által hozatik forgásba. A korongokra — mihelyest a szekrényből kilépnek egy-egy erős gumi lemez

hat oly formán, hogy minden öbölben csak egy gumót tűr meg, és a netalán belekerült másodikat vissza seprí; e lemezen kívül mindkét korongra külön-külön egy könnyen felemelhető bádoggal fedél van illesztve azon czélból, hogy a korongöbleiben lévő gumók időelőtt kine hullhassanak, hanem csak akkor, mi dőn a függélyes esirányt elérve a vetősarukba eshetnek.

A gumók a vetősaruk öblös bádoggal át az erre előlráforrasztott libalabalaku szárnyas lapos vas által huzott barázdába hullanak. A vetősaruk két-két erős karral elől a sarutengelyre vannak mozgathatólag megerősítve, hátul pedig circa 2 lábnyira a csövektől egy vasrud által — 36" hosszú — szilárdan összekötve és így a megállapított 23" sorköz nem változtatható. A most említett vasrud közepén egy tökéletes töltőgőze eke, két végén pedig egy-egy sarabóla van fel és le állíthatólag megerősítve; a töltőgőze hegyével a két saru közé ér. Töltőgőze eke és sarabolák czélja a saruk által huzott barázdákban fekvő gumókat befedni a sorközöket porhanyítani és mélyíteni.

Két szarv segítségével, melyek a vas rud közepére vannak illesztve a saruk, töltőgőze, sarabolák együttesen kormányozhatók a mennyiben azokat a földhöz nyomni és a munkából kiemelni lehet midőn is az egész szerkezet rugós horgokra lesz felakasztva.

A két vetőkorong között a magszekerény mögött egy második szekrény van a portrágya számára, mely a jobb és baloldalon lévő zsilipeken ide és tova mozgó lemezek által kifolyásra késztetve — a vetősarukba hull. A mellső állvány hátulról kormányoztatik és ez, valamint a gépnek munkába való állítása könnyű és egyszerű. Szilárd tartós szerkezet mellett a gép nem felette nehéz, két lónak azonban mégis elég munkát ad; ára 150 tallér (225 ezüst forint), készítője T. W. Warneck, Oels Boroszló mellett.

Proskau 1874. májushó 14-én

Szentkirályi Ákos.

Gazdasági szemle a bécsi közkiállitáson.

c) Stiriiai gazd. egyesület.

Stiria szemterménykiállitásban miveleti növényeink legnagyobb részét képviselve találjuk, név szerint: a gabnaneműek közül a búzát, rozst, árpát, zabot, tengerit, kölest, pohánkát és czirkot; a hüvelyesek közül a paszulyt, borsót, lóbabot, babót, csillagfürtöt és lencsét; az olaj és fonálnövények közül a repcét, repcsént, fehér és fekete mákot, fehér mustárt, napraforgót a lenmagot igen szép minőségben és nagy mennyiségben, a kendermagot azonban csak nagyon alárendelt mérvben; a gyök és szálas évelő takarmánynövények közül a takarmányrépa, murek és fehérrépa magot, továbbá a szép stiriiai vörös lóherét, a bíbor herét, a csigacsót, a baltaczimet és francia perjét; egyéb miveleti növényeink közül pedig a tökmagot.

A stiriiai gazdasági egyesület ezen szemterménygyűj-

teménye, főleg a gabnaneműek és hüvelyesek különböző fajtáira nézve, egyike volt a leggazdagabb gyűjteményes tárlatoknak, úgy hogy figyelmünket teljes mérvben megérdemli. Névszerint megemlítendő fajtái a gabnaneműeknek és hüvelyeseknek a következők: az őszi tar és őszi kalászos, valamint a közönséges tavaszi buza egyiránt igen szép piros szemmel, a csuda buza halvány köpczös szemmel; a közönséges őszi és bokros rozs, a tavaszi rozs mindannyi feltünőbb eltérés nélküli jó minőséggel; a fehér tönköly csak mintegy mintául, a kétsoros tavaszi, a hatsoros őszi és a csupasz árpa, melyek közül a két előbbi nagyobb, az utóbbi pedig feltünően kisebb szemű, a bugás, fehérhegyű, fehér késői, flandriai, zászlós- és fekete zab, valamennyi igen szép nagy fényes szemmel; a pirossárga kisszemű cinquantino, világossárga kesztyű tengeri, a sárga nagy szemű, de rövid csövű tengeri, a sárga nagy szemű és hosszú csövű tengeri, a pirossárga horvát tengeri, a narancssárga korcs tengeri, a pirossárga kisszemű milanói, a sárga kisszemű magyar tengeri; a pirossárga kisszemű gralloncia stb; a paszulyinak szín, nagyság és alak tekintetében egymástól eltérő mintegy 40 válfajtája; a közönséges nagyszemű borsó, a késői fehér borsó, a madeira zöld borsó és a marki zöld ripacsos borsó; a közönséges, a marczipán, a harlemi, az amerikai, a szürke windsor, és sötétszürke milanói lóbab; a közönséges feketeszemű és a fehér babó.

Stiria részéről tehát nemcsak miveleti növényeink főcsoportjainak mindegyikére, hanem az azokban feltűnt jelesebb fajtákra is kiváló gond fordított szemterménygyűjteményeinek összeállításánál.

d) Karinthiai gazd. egyesület.

Karintia szemterménygyűjteményében képviselve voltak: a gabnaneműek buza, rozs, árpa, zab, tengeri, pohánka köles; a hüvelyesek paszuly; a fonálnövények kender és len; a szálás évelő takarmánynövények veres lóher és timotifű által.

A gabnaneműek és hüvelyesek közül a mivelt fajták száma igen korlátolt s lényegben csak: a piros szemű őszi és tavaszi buza, a középminőségű őszi és tavaszi rozs, a szép nagyszemű tavaszi árpa, a korai, kései és fekete zab, a korai Klagenfurt mellett termesztett tengeri és a fehér, veresbarna és piros színű paszuly különböztethetők meg.

e) Csehországi gazd. kiállítás.

Csehország szemterménykiállításában miveleti növényeink magjai, felszíni, fekvés és földtani viszonyok szerint megkülönböztetett négy termelési vidék szerint rendezve bocsáttattak szemlére és az egyes termelési vidékekben földmivelési növényeink képviselése a következő összeállításból tűnik ki.

Az 1-ső termelési vidékben a tengerszine feletti 300—900' magasságban és a kréta képletben találkozunk a gabnaneműek közül a piros szemű buzával, a rozssal, árpával, zabbal, a világossárga színű nagy szemű tengerivel, a sárga kölessel; a hüvelyesek közül a kis és nagy szemű testszínű és a zöldszemű borsóval, a kisszemű zöldsébarna

lencsével, a babóval és a disznóbabbal; az olajnövények közül a repczével és mákkal; a gyök és szálás takarmánynövények közül a cukor- és takarmányrépával, a fehér lóher és baltaczimmal.

A 2-ik termelési vidékben 900—1800' magasban, a harmadképletben kiválóan képviselve vannak: a gabnaneműek közül a buza, rozs, árpa és zab; a hüvelyesek közül a borsó, lencse, babó és lóbab; az olajnövények közül a repce; a gyök és szálás takarmánynövények közül a répa, veres lóher és baltaczim.

A 3-ik termelési vidékben 1800—2400' magasban a siluri képletben találjuk a gabnaneműek közül a halványpiros, köpczös szemű buzát, a rozst, a chewalier, hanna és probsteii árpát, a zabot számos válfajtaiban, minő az elbavölgyi, sandy, angus, probsteii, hegyi, rigai s kanadai feketés zab; a hüvelyesek közül a hegyi borsót és hegyi gömbölyű fekete szemű babót; az olajnövények közül a vörös lóher.

A 4-ik termelési vidékben 2000—3000' magasban az ösközetek képletének szemterményeként mutatkoznak a gabnaneműek közül a halványpiros buza, a rozs, árpa, a sárga és fekete zab; a hüvelyesek közül a borsó és a lóbab; a fonálnövények közül a len; a gyök és szálás takarmánynövények közül a répa, a timotifű és pimpinella.

A művelési növényeknek az egymás után következő termelési vidékekben mutatkozó elterjedésére nézve tehát azt látjuk, hogy a főgabnaneműek és a hüvelyesek, habár változatosságuk kisebbedésével azok mindenikében feltalálhatók; az olajnövények főképvisezője a repce, a termelési vidékek három elsejében helyet foglal, de a negyedikben hiányzik; a fonálnövények közül a len csak a negyedik termelési vidékben kezd szerepelni; a gyök-növények közül a répa csak a két első és negyedik termelési vidékben termesztetik; a szálás takarmánynövények közül pedig a veres lóher és baltaczim együtt az 1-ső és 2-ik, a veres lóher magában a 3-ik s a timotifű és pimpinella a 4-ik termelési vidék főtakarmánynövényét képezi.

f) Gallicziai gazd. egyesületek.

Lemberg és Krakó gazdasági egyesületének szemtermény kiállítása ismét egyike azoknak, melyben miveleti növényeink főbbjeinek nevezetesebbjeivel, valamint a takarmány fűmagvak nagyobb számával volt alkalmunk találkozhatni. Figyelmet érdemelnek névszerint: a gabnaneműek közül a buza, rozs, árpa, zab, tengeri és pohánka s az előbbieket fajtáiként a fehér sandomir őszi és fehér közönséges őszi, a piros tar őszi és a tavaszi buza, a magyar, champagnei és svéd rozs, a közönséges chewalier, angol, probsteii- és kétsoros árpa; a közönséges, probsteii- angol, korai, irlandi, Hopetown-, szász-, fekete meghonosított és fekete sziberiai zab; a hüvelyesek közül a török gyöngy paszuly, a victoria borsó és a csillagfürt; a gyök-növények közül a Vilmorin-féle, a sárga, hosszú óriás takarmányrépa; a szálástakarmánynövények közül pedig a veres lóher, baltaczim és fűfélék, mint angol perje, mezei rozsnok, timotifű, taraczkos tippán, mezei csetpázsit,

óriás rozsnok, pelyhes czirok, francia perje, olasz perje, angol perje és sárga zab.

Az érintett gyűjtemény különlegességeiként kiemelendők a zab nagy számban kiállított jeles fajai, mint a melyek Galiczia laza talaján kiváló figyelmet érdemelnek és a fűmagvak, melyek ily választékban csak igen kevés gyűjteményben voltak találhatóak s néhány kivételével Szlavinszky Szlavna lovag Kleizagorna birtokán természetnek eladás czéljából. Megjegyzendő különben, hogy nevezett birtokos az általa termesztett fűfélék magjait, számra nézve mintegy 40 félet, a fűnyalábok kíséretében önállóan is kiállította s azok jeles minősége folytán kitüntetésben is részesült.

g) Egyéb gazdasági egyletek.

A krajnai, görzi, istriai, trienti, voralbergi, schönbergi, znaimi, trübani, neustadti, iglauri, thesthal, troppau, tescheni, weidenau, s czernovitz-i kisebb gazdasági s földmivelési egyesületek szemtermény kiállításai, az eddig érintetteknel minden tekintetben szűkebb korlátok között tartattak, de azért a vidékük termelési viszonyait jellemző szemterményeket mégis oly mérvben tüntették ki, hogy törekvésükről elismeréssel kell nyilatkoznunk.

Az egyes gyűjteményekben kiválóbban képviselt szemtermények neme tekintetében, röviden a következő megjegyzéseknek adhatunk helyet.

A krajnai szemterménykiállításban, a piros buza, rozs, árpa, zab, tengeri, pohánka, köles, a paszuly és a len; a trienti szemterménykiállításban a gabnaneműek általában a piros buza és tengeri különösen; a znaimiban a piros buza, rozs, árpa, zab, köles és a repcze; a trübaniiban a gabnaneműek általában és a piros és fehér buza; az iglauriban a gabnaneműek, továbbá a repcze és a len; a thesthaliban a gabnaneműek s ezek között a piros és fehér buza; a troppauiban a gabnaneműek általában, s ezek között a piros és halvány buza, továbbá a repcze és a len; a tescheniben a gabnaneműek között a piros és fehér buza; a lóbab a repcze, mák és a len; a weidenauiban a gabnaneműek, ezek között a piros és fehér buza, továbbá a repcze, és végül a czernovitz-i szemterménykiállításban a gabnaneműek általában s azok között a piros buza; a hüvelyesek s különösen mintegy 120 féle paszuly; a tengeri, a kender, a len, és a kömény. Ezek azon szemtermények, melyek ugy mennyiség, mint minőség szempontjából az érintett szemtermény kiállításokban a figyelmet leginkább magukra vonták.

h) Egyes kiállítók.

A nagy és közép birtokosok által bemutatott szemterménykiállítások közül, mint minden tekintetben legjobban sikerültek és annál fogva legtöbb figyelmet is érdemlők, Albrecht főherceg, Schwarzenberg herceg, Coburg herceg, báró Sina és báró Romaszkan szemterménykiállításuk tüntek ki.

Albrecht főherceg 9 cs. kir. fensége tescheni és saybuschi uradalmainak szemterményeiként állítottak ki: a gabnaneműek közül a buza, rozs, árpa, zab és pohánka

és pedig az előbbieket fajonként: a szileziai őszi buza, a piros nagy szemű probsteii tar buza, a kalászos buza, a szép, nagy, áttetsző szemű mumia buza; a szileziai János rozs és közönséges őszi rozs; a probsteii árpa, szileziai tavaszi árpa és a kétsoros tavaszi árpa; a szileziai hegyi zab, az angol és talmin zab, a bugás, probsteii és angol zab. — A hüvelyesek közül a zöld étekborsó és a disznóbab. Az olaj és fonálnövények közül a repcze és a lenmag. A gyök és szálak takarmánynövények közül a répamag, a baltaczim és timotifü s hogy mindezek minősége a legszigorubb bírálatot is kielégítette azt említeni is felesleges.

Schwarzenberg János Adolf és Adolf József herczegek csehországi uradalmainak, nevezetesen Wittingan Frauenberg Protioin, Libiejitz, Nesolitz, Pottelberg, Zistalik, Labositz, Wrschovitz-nak szemterményeiként lettek kiállítva: a gabnaneműek közül a buza, rozs, árpa, zab és pohánka, a hüvelyesek közül a borsó, lencse, babó, lóbab és csillagfürt; az olajnövények közül a napraforgó, az őszi repcze; a gyök növények közül a takarmány és czukorrépa; a szálak takarmánynövények közül a francia luczerna, a svéd, fehér és brabanti lóher, a baltaczim, a pimpinella, a timotifü és a francia perje.

A gabnaneműek és hüvelyesek fajaként felemlítendők: a közönséges őszi, a tavaszi, a piros váltó, a közönséges fehér őszi, a nagyszemű fehér normann a piros spalding, a nagyszemű piros dessau buza, a nagyszemű közönséges őszi rozs, a kisszemű tavaszi, a kisszemű Szent János és a nagyszemű probsteii rozs, a kétsoros, kaliua, nagyszemű algieri, négysoros, jeruzsálemi és csupasz árpa; a közönséges probsteii, zászlós és bugás zab; a korai czukor és közönséges borsó, a sötétbarna és fekete gömbölyű babó.

Ágost szász Coburg gothai herceg alsó-ausztriai, dürukruzi, walterskircheni és ebenthal uradalmainak szemterménykiállításában képviselve voltak a gabnaneműek buza, rozs, árpa, zab, tengeri, pohánka által; a gyök növények répa által; a takarmánynövények pedig baltaczim által. A szemtermények különleges minősége tekintetében megjegyezhető, hogy a buza fajai közül az őszi szakállas és a tavaszi buza, a tengeri fajai közül pedig a czukor és cinquantino tengeri természetnek, míg a rozs, árpa és zab fajai közül csak a közönséges őszi rozs, a kétsoros árpa és a bugás zab mivelteknek.

Báró Sina Simon Rossitz, Eichhorn és Welehrod majorságosan és Hrossovitz Misliboritz és Dalleschitz haszonbérben kezelt uradalmi részéről kiállított szemtermények közül említést érdemelnek: a gabnaneműek közül a piros és fehér köpczös szemű sandomir és tavasz buza, a közönséges és chawalier árpa, a korai sárga zab, a fehér és sárga köles; a hüvelyesek közül a zöld és nagy testű vicsoni borsó, a zöldes barna nagy szemű lencse, az orosz lencse s fekete pettyes lapos, a disznóbab, a fekete babó; az olajnövények közül a káposzta repcze igen szép nagy szemekkel, a gomborka és mák; a gyök növények közül a czukorrépa; a szálak takarmánynövények közül pedig a siberiai veres léher, a réti és svéd lóher, a timotifü.

Báró Romaszkan Jakab horodenkai galicziai uradalmainak szemterményeiből, kiállítás tárgyát képezték: a gabnaneműek és pedig a buza, rozs, árpa, zab, tengeri, köles; a hüvelyesek közül a fehér szemű paszuly; a fonalnövények közül a len és a kender; a szálas takarmánynövények magjai közül pedig a timotifű.

A gabnaneműek természetett fajtáit illetőleg említést érdemelnek: az őszi szakállas és őszi tar buza, mindkettő igen szép piros szemmel, mely az utóbbinál jóval nagyobb; a közönséges őszi rozs; a közönséges és imperial árpa; a lengyel és barnássárga zab, utóbbi jelentősen nagyobb súlyal; a világossárga közép nagyszemű tengeri; a sárga és fehér köles.

Larisch-Mönnich, Althann és Dzieduszyczy grófok, Baratta lovag, a Theresianum, a kelt-schauti, duxi, máhrisch-neustadti, zborowitzi és slumaizi cukorgyárak és a Küffner-féle szesz és élesztőgyár által rendezett kisebb szemterménykiállításokra vonatkozólag röviden csak a következő megjegyzéseknek kívánnék helyt adni.

Larisch-Mönnich János gróf karvini, Althann Károly gróf schwoischitzi és a cs. k. Theresianum neutitscheini uradalmának szemtermény kiállításában legerősebben a gabnaneműek vannak képviselve s azok között legfonto-

sabbnak a közönséges őszi buza mutatkozik, melynek szeme piros szín és aczélos minőség által előnyösen jellemzett.

Dzieduszyczy Vladimir gróf lemergi uradalmának szemterménygyűjteményében a gabnaneműek mellett a hüvelyesek is jól vannak képviselve s a buzának nem csak piros, hanem fehér szemű fajtái is helyet foglalnak.

Baratta Károly lovag budischni uradalma részéről a természetett takarmánynövényeknek magjai állítottak ki.

A kelt-schauti, duxi és slumaizi répa cukorgyárak és a Küffner-féle szesz és élesztő gyárgazdaságainak szemterménykiállításában a főgabnanemek és a répamagvak szerepeltek első sorban, a buza fajtái közül a piros szeműek maradtak az egyedüliek a Küffner-féle szeszgyári gazdaság kiállításának kivételével, miután abban fehér szemű buza fajták is be lettek mutatva.

A máhrisch-neustadti cukorgyár szemtermény kiállításából különösen a köpczös piros szemű mumia buza és a barna s csak sárga hegygel bíró norvégiai zab emelendők ki.

A Popper-féle zborowitzi és kojetani cukorgyári gazdaságok részéről kiállított szemtermények közül pedig mint legjobban képviseltek a gabnaneműek s ezek között a piros és fehér közönséges őszi buza, a hüvelyesek, a kender és répamagvak említendők. (Foly. következik.)

T Á R S A L G Ó.

A kolozsvári löversenyek sorozata az 1874-ik évre.

Első nap: péntek, október 9-én.

I. Hölgyek dija, tiszteletdíj. Minden Erdélyben elletett és felnevelt ló számára. Távolság $1\frac{1}{2}$ mértföld. Teher 3 évesre 125, 4 évesre 141, 5 évesre és idősebbre 146 font, ménre 3 fonttal, telivérre még 10 fonttal több. Tét 50 frt, fele bánat. Urlovarok. Nevezés július 30-ka déli 12 óráig.

II. Államdíj 300 darab arany. Futhat minden Erdélyben elletett és felnevelt kancza és mén. Távolság 2 mértföld. Teher 3 évesre 95, 4 évesre 110, 5 évesre és idősebbre 115 font, ménre 3 fonttal több. Nem Erdélyben fogantatott, de anyjukkal behozott csikókra 3 fonttal több. Tét 100 frt, fele bánat; egy hóval a verseny előtt bejelentve 25 frt. A második ló a tét és bánatösszeg felét nyeri. Nevezés július 20-ka déli 12 óráig.

III. Paripa verseny. Tiszteletdíj, adja br. Wesselényi Béla. Futhat minden ló, mely ez évben idomár keze alatt nem volt. Távolság $1\frac{1}{2}$ mértföld. Teher 3 évesre 115, 4 évesre 131, 5 év és idősebbre 136 font. Telivérre 7 fonttal, ménre még három fonttal több. Erdélyen kívül nevelt lovakra 10 fonttal több. Tét 20 frt, fele bánat. Urlovarok. Legalább 4 ló nevezése szükséges, nevezés szeptember 10-ig.

IV. Államdíj 200 darab arany. Minden a magyar korona területbeli 3 éves mén és kancza számára. Távolság 2 mfd. Teher 105 font, ménre 2 fonttal több. Erdélyben nevelt lovakra 5 fonttal kevesebb. Tét 100 forint, fele bánat. Tét és bánatösszeg fele a második lóé. Nevezés július 20 déli 12 óráig.

Második nap: vasárnap, október 11-én.

I. Erdélyi díj. Minden Erdélyben elletett és felnevelt félvér ló számára. Távolság 3 mértföld. Teher 3 évesre 104, 4 évesre 125, 5 évesre és idősebbre 130 font, ménre 3 fonttal, egy 500 frtos díj nyertesére 5, két ily vagy egy nagyobb díj nyertesére 8 fonttal több. Tét 100 frt, fele bánat. Tét- és bánatösszeg fele a 2-ik lóé. Nevezés július 30. déli 12 óráig.

II. Vadász-Akadály verseny. (Handicap) távolság 3 mfd, legszélesebb árok 12 láb, legmagasabb akadály $3\frac{1}{2}$ láb. Tét 25 frt, fuss vagy fizess. Urlovarok. Nevezés július 30. déli 12 óráig.

III. Egyleti díj 50 arany Futhat minden magyarhoni ló. Távolság 2 mértf. Teher 3 évesre 100, 4 évesre 118, 5 évesre s idősebbre 123 font, ménre 2 fonttal, telivérre 7 fonttal több. 50 aranyos díj nyertesére 6, két ily vagy egy ennél nagyobb díj nyertesére 10 fonttal több. Erdélyen kívül nevelt lovakra 10 fonttal több. Tét 10 arany, fele bánat. Nevezés július 30-ka, déli 12 óráig.

IV. Földészek versenye. Futhatnak mezei gazdák saját oly lovai, melyeket a brióság elfogad. Távolság a pálya köre nyereg nélkül. Nyeremény: az 1-nek 70, a másodiknak 20, a harmadiknak 10 frt. Bejelentés fél órával a futás előtt.

V. Állam díj 500 drb arany. Minden mén és kancza számára, mely magyar-osztrák birodalmi, vagy németországi állam lakós jó hizsemű tulajdona. Táv. 3 mértf. Teher 3 évesre 104, 4 évesre 125, 5 évesre 133, 6 évesre és idősebbre 136 font, ménre 3 fonttal több. Egy 3000 frt értékű verseny nyertesére 6, két ily vagy egy 5000 frt értékű díj nyor-

tesére 10 fonttal több. Angol és francia lóra külön 17 fonttal több. Tét 200 frt, fele bánat, egy hóval a verseny előtt bejelentve 40 forint. Tét- és bánatösszeg fele a 2-ik lóé. Nevezés jul. 20-ka déli 12 óráig.

VI. Vigaszverseny. (Handicap.) Kötelező minden lóra, mely ez évben a kolozsvári versenyekre nevezve volt; futhat csak oly ló, mely ez évben e pályán nyertes nem volt. A paripaversenyre nevezett és futott lovakra e díj feltételei nem kötelezők. Távolság 1 mértföld. Tét 50 frt, bánat 30 frt, september 15-ig jelentve 20 frt, nyereség által kizárva 20 frt. A terhek september 1-én a „Vadász és verseny lap”-ban közzétételnek.

M e g j e g y z é s e k.

1. Bármely versenyre csak egyleti részvényes nevezhet lovat, s ilyen is csak: ki bona fide nevezi lovat
2. Részvényes sem idomár, sem üzleti lovar nem lehet.
3. Minden nyereményből 5% az egyleti pénztár javára levonatik.
4. Minden pályázó lótól annyiszor, a hányszor indul, 5 frt indulási pénz és 5 frt gyeppez az egyleti pénztárba fizetendő.
5. Teherességül a vámfont szolgál, távolság az angol mértföld.
6. A bejelentéseknek a díj külön megnevezésével, a lovar színeivel, a ló származásával, a terhek pontos kiszámításával kell az egyleti titkárhoz intézett bérmentes levelekben történni.
7. Csak levél vagy táviratilag tett nevezés érvényes, mely nem később, mint a kitűzött napon és időn kell, hogy a titkárhoz megérkezjen.
8. Valamennyi tét- és bánatösszeg a versenyek előtti este 6 óráig a titkárságnál befizetendő, ellenkező esetben oly lovak, melyekért a tételek említett ideig be nem fizettek, pályázásra nem eresztetnek.
9. Mindennemű tudakozódás, bejelentés és nevezés illy cím alatt: „Versenyt illető” Bartha Lajoshoz Kolozsvárt, fő-tér 2-ik sz. bérmentesen intézendők.

A lovar-egylet megbízásából

Bartha Lajos
egyleti titkár.

Könyvismertetés.

A falusi lótenyésztő. Tormai Béla „Gazdasági lótenyésztés” című koszoruzott pályaműve nyomán. A földművelés, ipar és kereskedelemügyi m. k. ministerium kiadánya.

(F. M.) E népszerű munka egy falusi ifju életpályájának elbeszélésével veszi kezdetét, ki először földművelési iskolába, később midőn katonaköteles kora bekövetkezett, a mezőhegyesi ménes uradalomba lépett be, hogy katona is legyen, de gazda is maradhasson! Hat évi tanulás és foglalkozás után négy heti szabadsággal falujába visszatér és meggyőződve az ottani lótenyésztés hiányairól, az összegyűjtött lakosságot népszerű előadásokban oktatja.

Ezen eredeti eszmét szerző ügyes tolla sikerülten fejti

ki, a nyelvezet majd mindenütt népies, a tanúság magva pedig azon körülményekben gazdag beszédmódba van foglalva, melyet a paraszt ember annyira kedvel. A kitűnő rajzok a fentemlített vezérmunkából vannak átvéve s a szöveg magyarázatait kellően támogatják.

„A falusi lótenyésztő” tárgybeosztása azonos a „Gazdasági lótenyésztés”-ével mely jeles művet lapunk 1873. évi folyamának 1. számában tüzetesen ismertettünk. Néhol természetesen kihagyásokat követelt a korlátoltabb műveltségű közönség igénye, melynek e munka szánva van; másutt a népiesebb szólásmód bővebb keretet adott a fogalmaknak. Helyenként az elbeszélő ifju interpellálja földijeit és így a tehető ellenvetésekre is kiterjed figyelve, mi által számos babona és megrögzött rossz szokásnak a káros és nevetséges voltát megczáfolatlanul feltünteti.

A 159 lapra terjedő és 80 ábrával ellátott munkát a földművelési ministerium, mint halljuk díjtalanul fogja a kiválóbb lótenyésztő községek között kiosztani, könyvkereskedés útton néhány példány Eggenbergernél Budapesten lesz kapható — egy példány ára csak 60 kr. o. é. részünkről melegen ajánljuk kivált kisebb lótenyésztő gazdáinknak a mű megszerzését.

A tyukászat Irtá Grubicy Géyza. 42 a szövegbe nyomtatott ábrával. Budapest Stolp Károly. Ára 1. frt.

(F. M.) „Nem szabad kizsákmányolatlanul hagynunk bármi csekélynek tetsző részét is iparunknak, mely jölettünk emeléséhez hacsak egy kis tényezőül is járulni ajánlkozhatik.” Ilyen és hasonló szavakkal mutatja be a jelzett munkát, jeles gazdasági írónk Kenessey Kálmán egy rövid előszóban, mit nyomban a szerző bevezetése követ. A szó szoros értelmében hézagpótló mű a fajok (sok esetben talán csak fajták? (Raccon) tüzetes leírásával kezdődik és közel 30 változványát tünteti fel e hasznos háziállatnak kifogástalan rajzok kíséretében. A tyukólok és udvarok berendezését a tartás és hizlalás ismertetésén követi. ezután jön a szaporodás körülményes ismertetése, a csibék felnevelése és záradékol a tyukok betegségei. A tyukászat terén eddig hirlapi cikkek nyomán előnyösen ismert t. szerző, e jeles munka megírása által mindenestre nagy érdemeket szerzett, de teljes elismerésünket akkor fogja kivívni, ha művét a baromfiteyésztés egyéb tenyésztéságainak leírásával kellően kiegészítendi. Őszintén megvallva jobb szeretünk volna, ha a munka mindjárt mint teljes egész, vagy a jelen mű mint I. füzet jelent volna meg, mert magyar gazdáink nagy többsége — fájdalom — még nem igen specializál, hanem ha már egy könyv vételére magát nagy ritkán elszánja, abban lehető széles kört óhajt felölelve látni.

Levelezés.

A hirneves Baxter-Langley, Angolhon legnépszerűbb embereinek egyike, ki hazánkat személyes látogatásokból ismeri, igen szívélyes levelet intézett Londonból jelenleg közöttünk tartózkodó Gr. Pongrácz István urhoz, melynek hű fordítását — a levél eredetije kezünkél lévén — a t. Gróf ur szives engedelméből a következőkben közöljük:

London, 1874. május hó 16-án.

Tisztelt gróf ur! Sorai birtokában van szerencsém azokra azonnal felelhetni, minthogy a kérdéses ügy hozzám is igen közel álló.

A „Continentalis és gyarmatos kereskedők“ (Continental and Colonial Traders, Limited) elnevezése alatt megindított angol társulat itteni rendes kimutatásait és törvényszabta beigztatását már is tökéletesen keresztül vezette; a szükséges töképezésnek pedig úgy hiszem igen rövid idő alatt teljes birtokába fog juthatni.

A mi engemet illet, meg lehet győződve tisztelt gróf ur, hogy legjobb erőfeszítéseim eme vállalat minél nagyobb szerűbb eredményezésének szentelvek: mert előre érzem a kiváló gyönyört, hogy a magyar népnek, melyet annyira tisztelni tanultam, minél nagyobb hasznára lehessen ezen vállalat útján; gróf ur kezeibe helyezhetvén ama közvetítési mozgató világ erőt, melylyel nemeskeblű hontársainak majdan szolgálatokat tehet. — Maradván híve J. Baxter Langley L. L. D., M. R. C. S., F. L. S. &.

Megjegyzendő, hogy a fentérintett fejledező társulat gróf Széchenyi Ödönt, atya iránti kegyeletteljes visszaemlékezéssel tiszteletbeli elnöknek választá. Directorai pedig, melyeknek egyike gróf Pongrácz István ur, Magyarországnak és főleg Erdélynek anyagi előmozdítására és kereskedelmének közvetlen fejlődésére kívánnak hatni.

EGYVELEG.

* Sajtó hibaigazítás. Lapunk idei 19. számában Nagy Ferenc beszédében a következő sajtóhibák szives kiigazítását kérjük:

153. lap 1. hasáb 12. sor	nationalis	helyett	rationalis
153. „ 2. „ 23. „	rombolással	„	romlással
154. „ 1. „ 39. „	evangyéliumánál	„	evangyéliumának
154. „ 2. „ 14. „	élénkség	„	éhinség.
154. „ 2. „ 30. „	átérése	„	arán.
155. „ 1. „ 19. „	gleba	„	glebae.

* Még is tücsök a sáska! Lapunk közelebbi számában közöltük mező-turi Dömötör László ur levelét, melyben a sáska csapásról tesz említést. Mint a „Földmivélési érdekeink“ értesül, a beküldött állatkák egyetemi tanár Dr. Margó Tivadar által megvizsgáltatva, közönséges tücsököknek találtak. E qui pro quo-ból azonban kevés vigaszt merithetnek azon vidék sujtott gazdái, mert úgy látszik a tücsök is sáska módra tud pusztítani!

* A szászvárosi gazdasági egyesület (az erdélyi ezász gazd. egyesület egyik fiókja) folyó május hó 26-án közgyűlést tart, mely több előadással és három eko kisorsolásával lesz összekötve.

* Országos lótenyésztési értekezlet tartatott májushó 11. 12. és 13-án Budapesten Bárány Wenckheim Béla elnöke által, melyben a központi s vidéki lótenyésztő-

mányok elnökei és képviselői nagy számmal vettek részt, (Erdélyből megjelent Bárány Dániel és Gróf Teleki Géza.) A három napon át folyt tanácskozmány nevezetesebb határozatai a „Földmivélési érdekeink“ szerint a következők: lehető megtakarítások eszközlése végett a ménesek létszáma 1000 anyakanczáról 700-ra fog leszállítani, a fedezetési idény alatt csak oly községek fognak méneket kapni, melyek az istállót ingyen adják és a takarmányt maguk vagy ingyen vagy igen olcsó áron szállítják. Hol lehet a fedezetési díj felemelendő s a mének után nyert csikókért csikópénz is szedendő. A kormány jó méneket fog vásárolni s azokat 4—5 részletfizetés mellett egyes községek tulajdonába átengedni, a jó mén tartása azon kívül évi segélyezés által is előmozdítandó. A jelen évben árverésre kerülő 250—300 anyakanczára nézve óhajandó, hogy e becses anyag az országban maradjon. Tárnyalás alá vétetett: az idétlen mén csikók eltiltása, a jó fedező mén licentálása, az öröklő hibákkal bíró községi mén eltiltása sat. Végre indítványoztatott, hogy az értekezlet évente összehívassék, és elhatároztatott, hogy a „Földmivélési érdekeink“ című szaklap az összes magyarországi lótenyésztőbizottságok közlönyéül elfogadtatik.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Főmunkatárs: Vörös Sándor.

H i r d e t é s e k.

TAUFFER FERENCZ

Kolozsvártt.

Ajánlja a T. cz. gazdaközönségnek dusan ellátott

mag- és termény-raktárát,
hol is mindennemű lóhere, fűta-
karmány, répák, bükköny, KANADAI
és sziberiai zab, kerti és virágmag-
vak a legjutányosabb árakban
kaphatók.

(1)

(21—26)

Jelzalog-kölcsönöket

a birodalom bármely részében, telekkönyvezett földbirtokra — daczára a jelenlegi zilált pénzvisszonyoknak — 5000 frttól a legmagasabb összegig, a legelőnyösebb módozat mellett törlesztésre gyorsan eszközöl.

A hat. eng. általános

Ipar és kereskedelmi ügynöki iroda

Kolozsvártt, „Ovár, bástya-utca 6. sz. (Ertekezhetni posta utján, vagy személy sen, naponta d. n. 1-től 4-ig.) 21—52

TARTALOM: A drótfreggről. — Egy új burgonya-sorvetőgép. — Gazdasági szemle a bécsi közkiállításán. (Folytatás.) — Társalgó: — A kolozsvári löversenyek sorozata az 1874-ik évre. — Könyvismertetés. — Levelezés. — Egyveleg. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Piaczi árak.

A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A heti vásár		Egy osztrák mérő — 2 nagy véka					Egy mázsa		Egy bécsi öl	1 font
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	zah	török-buza	széna	szalma	tüzifa	marha hus
ára krajzárookban										
Kolozsvár	május 21	680—720	460—490	400—410	180—200	140—46	160	90	1100	23
Nagy-Várad	mart. 31	694—780	580—651	180—540	170—190	420—450	120	80	900	26
Maros-Vásárhely	május 20	600—660	480—500	460—490	450—170	—	210—230	110—150	1200	20
Károly-Fehérvár	máj. 9	615—625	520—535	485—500	180—200	—	255—275	95—140	1000	22
Nagy-Szeben	septem. 29	620—687	—	467—507	180—133	533—600	80—85	60	700	22
Brassó	febr. 28	648—728	578	454—462	146—153	348	—	—	—	20
Besztercze	május 19	600—650	440	480	160	—	110—140	80—130	750	15
Nagy-Enyed	april. 23	625—663	500—575	450—470	185—200	—	290—300	55—65	1100	20
Szamosújvár	május. 18	650—730	500—600	450—480	180—200	—	240	50	1200	20
Deés	május. 19	69—730	600—650	450—500	170—190	—	130—150	70—90	800	18
Torda	septem. 23	600—640	540—580	400—420	100—110	—	170—180	70	800	15

Erdélyi földterhermentesítési kötvény 71 frt 50 kr. Ezüst árkelet 106.

Bécsi marhavásár: Felhajtott 3583 darab hizó ökör. A forgalom élénkebb; á r a k: magyar 29½—32½ frt német hizó ökör 30—32 frt. a vágósúly mázsája.

V I C T O R I A

(3)

biztosító társaság Kolozsvárt (alapítva 1865-ben)

(11—26)

biztosításokat eszközöl.

I. Tüzkárok ellen: mindenféle épületek, gyárok raktárak, kereskedési és ipar cikkek és készletek, házi berendezések, gazdasági eszközök, elcsépelet vagy csépletlen gabona nemüekre és széna s egyéb takarmányokra, épületben vagy szabad ég alatt (a villámcsapás által okozott tüzkár szintén megtérítettik.)

II. Jégkárok ellen: minden nemü mezei terményekre, mint takarmány füvek, kukuricza, gabna félék, olajos növények, szőlő és dohány termésre (a kár felvételi költségeket a társaság hordozza s a megbecsült kár egészen fizettetik.)

III. Az emberéletére minden módozatokban mint:

- a) a biztosított bármikor történendő halálakor fizetendő tőkékre
- b) két biztosított egyén bármelyikének hamarabb bekövetkező halálakor fizetendő tőkékre
- c) a biztosított előre meghatározott korévében fizetendő tőkékre
- d) kiházasítási tőkékre
- e) nyugdíjakra minden nemben, végre
- f) Elfogadunk az általunk megnyitott és biztosított eredményü túlélési csoportokba teljesítendő betéteket

A „Victoria“ által kifizetett károk összege

három millió

halad s biztosítóinak káraik gyors és méltányos kifizetéseért nem csak alap- és tartaléktőkével, de évenként a milliót haladó bevételeivel is jót áll.

Közelebbi felvilágosítással szolgálnak a vezér-, fő- és alügynökségek s felügyelők.

Ajánlatok, ügynökségek vagy felügyelőségek elvállalása iránt, egyenesen az igazgatóságához intézendők.

A „Victoria“ biztosító társaság.

Nyomatott K. Papp Miklósnál Kolozsvártt